

15. oktober 2007

AFMATNING OG NEDGANG VIL PRÆGE DE TRE HOVEDERHVERV

Det går godt i dansk økonomi, hvilket afspejler sig i alle tre erhverv i år. I de kommende år vil vi se en afmatning i bygge- og anlægssektoren, mens væksten i de private serviceerhverv og industrien gearer ned. Beskæftigelsen forventes at holde sig på det nuværende høje niveau i de kommende år, men der vil ske en forskydning, idet beskæftigelsen forventes at falde indenfor bygge-anlæg og industri, mens den fortsat vil stige indenfor privat service.

2007 tegner til at blive endnu et rigtigt godt år for dansk *industri* med vækst et godt stykke over normalen og en overraskende kraftig beskæftigelsesfremgang, der ikke er set større siden 1995. De kommende år ventes væksten at gå ned i et mere normalt tempo, og beskæftigelsen ventes at falde nogenlunde, svarende til den langsigtede udvikling. Produktivitetsvækst bliver der ikke meget af i 2007, mens vi i 2008 og 2009 venter en produktivitetsvækst, der ligger mere på linje med det, der er set historisk.

Vi forventer, at væksten fortsat vil være høj i *bygge- og anlægssektoren* i 2007 om end med en lavere stigningstakt end i 2006. Væksten i 2007 er drevet af boliginvesteringerne, der stadig er rekord høje, bl.a. pga. udskudte vedligeholdelses- og reparationsopgaver. Pga. et meget højt udgangsniveau i 2006 vil beskæftigelsen fortsat stige i 2007 på årsniveau på trods af, at der er tegn på, at den er vendt. I 2008 og 2009 forventer vi en afmatning i sektoren med fald i produktion og beskæftigelse. Vi forventer, at produktiviteten vil forblive positiv frem til 2009 om end med noget lavere og mere normale stigninger, end vi så i 2006.

Efter en årrække med meget høj aktivitet i *de private serviceerhverv*, er der nu tegn på en svag opbremsning og en gradvis nedgearing af væksten i de kommende år. Vi forventer fortsat en historisk høj vækst i 2007, mens vi forventer mere normale vækstrater i 2008 og 2009. Servicebeskæftigelsen er steget overraskende meget i første halvår. Vi forventer, at aktiviteten og stigningen i beskæftigelsen vil geare ned frem mod 2009 i takt med, at der er et vist produktivitetsefterslæb, der ventes indhentet i de kommende år.

Industri

2007 tegner til at blive endnu et rigtig godt år for dansk industri med vækst et godt stykke over normalen og en overraskende kraftig beskæftigelsesfremgang, der ikke er set større siden 1995. De kommende år ventes væksten at gå ned i et mere normalt tempo, og beskæftigelsen ventes at falde nogenlunde, svarende til den langsigtede udvikling. Produktivitetsvækst bliver der ikke meget af i 2007, mens vi i 2008 og 2009 venter en produktivitetsvækst, der ligger mere på linje med det, der er set historisk.

Vækst

Industrivæksten i 2006 endte på 4,3 pct., hvilket historisk er meget højt. Vækstraten forventes at aftage i 2007 til godt 2 1/4 pct., hvilket dog stadig er markant over det historiske gennemsnit på 1,4 pct. om året fra 1990-2006. Væksten i 2007 drives primært af industrieksporten og maskininvesteringerne. På det nuværende datagrundlag ventes lagrene også at bidrage til væksten i 2007.

I takt med at højkonjunktoren ebber ud, forventer vi, at væksten aftager i 2008 og 2009, svarende til det langsigtede vækstniveau. Afmatningen bunder i en generel nedgearing af efterspørgslen. Maskininvesteringerne er vokset meget kraftigt de sidste to år, og vi forventer, at vækstraten vil aftage til et mere normalt niveau i de kommende år. Industrieksporten forventes ligeledes at aftage gradvist i prognoseperioden.

I forhold til vores prognose fra februar er især maskininvesteringerne og det private vareforbrug nedjusteret, mens industrieksporten og lagrene er opjusteret. Samlet set betyder det et uændret skøn for industrivæksten, sammenlignet med vores seneste prognose. Nøgletallene for industrien er samlet i tabel 1.

Tabel 1. Nøgletalstabel for industrien

	2006	2007*	2008*	2009*
	--- Realvækst i pct. (kædede mgd.)---			
Efterspørgselsindikatorer:				
Privat forbrug af varer	4,8	2,1	2,8	2,1
Maskininvesteringer	13	4	5	4,5
Industrilagre (vækstbidrag)	1,9	2,2	-0,4	-0,1
Industrieksport	7,8	6,5	5,5	5,0
Øvrige vareeksport	2,7	-1,6	0,8	1,3
Industriimport	14,4	6,0	5,5	5,0
Værditilvækst	4,5	2,3	1,5	1,2
		--- vækst i pct. ---		
Produktivitet	4,3	0,0	2,5	2,5
	- niveau -	-----ændring-----		
Beskæftigelse (1.000 pers.)	398	9	-4	-5

* prognose

Kilde: Adams databank og AErådet.

Vores forventninger om lidt mere normale forhold i industrien bakkes op af forskellige indikatorer. Den sammensatte konjunkturindikator for industrien er faldet fra sit rekordhøje niveau i starten af 2007 og er i dag nede på samme niveau som for to år siden. Det er især lavere forventninger til ordrebeholdning og produktion, der trækker indikatoren ned.

Virksomhedernes vurdering af ordrebeholdningen kan ses som en indikator for den fremtidige industriproduktion. I årets første otte måneder har der været en klar nedadgående tendens i vurderingen af ordrebeholdningen. Det viser figur 1. I starten af 2007 lå ordrebeholdningen på det højeste niveau siden 1998 (det er det første år, der foreligger data for). Til trods for, at ordrebeholdningen har været faldende gennem 2007, ligger den dog stadig på et meget højt niveau. Samlet set er der intet der tyder på en decideret vending i industrien, men indikatorerne viser et mindre positivt billede i dag, sammenlignet med for et halvt år siden.

Figur 1. Samlet ordrebeholdning i industrien (ekskl. skibsværfter og bådebyggerier)

Anm.: Data er baseret på en spørgeskemaundersøgelse hvor virksomhederne bliver bedt om en kvalitativ vurdering af de faktiske forhold.

Kilde. Danmarks Statistik samt egen sæsonkorrektion.

Beskæftigelse og produktivitet

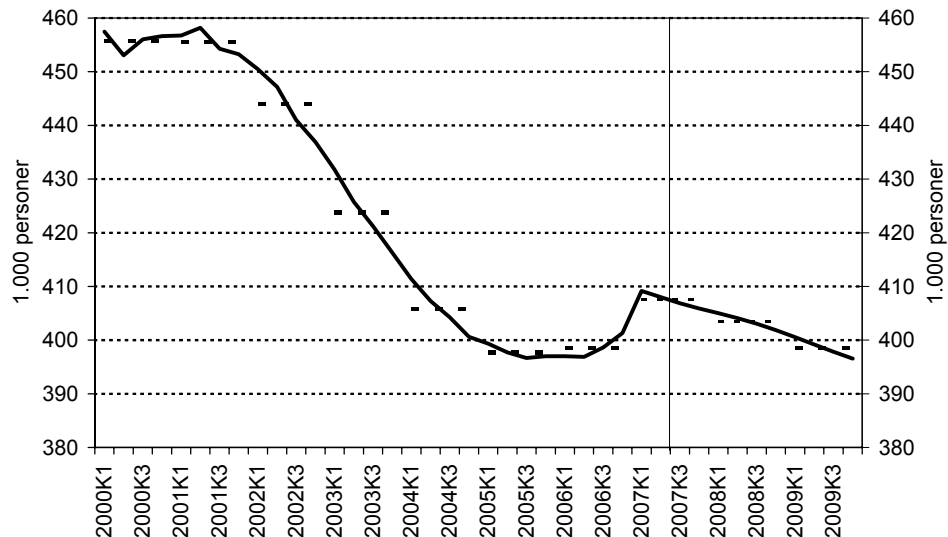
Industribeskæftigelsen er steget overraskende kraftigt det seneste år. Beskæftigelsen i industrien har ellers været faldende eller uændret siden årtusindskiftet, da der er et generelt nedadgående pres på industribeskæftigelsen som følge af strukturelle skift i erhvervs sammensætningen fra industri til servicesamfund. Normalt siger man derfor, at en uændret beskæftigelse er en positiv beskæftigelsessituation for industrien. Den kraftige beskæftigelsesstigning, som vi har set på det seneste, må derfor betegnes som en virkelig fremragende udvikling.

Set i lyset af den meget positive beskæftigelsesudvikling i industrien frem til og med 1. kvartal 2007, har vi måttet opjustere vores beskæftigelsesprognose for 2007. De seneste beskæftigelsestal viser tendens til et lille fald i beskæftigelsen i 2. kvartal 2007 hvilket peger i retning af, at udviklingen er ved at vende. Man skal dog være forsigtig med at fortolke på et enkelt tal.

Vi vurderer, at industribeskæftigelsen vil vende i andet halvår 2007. Beskæftigelsesfaldet kan dog ikke opveje den kraftige stigning i årets første kvartaler, så samlet set fås en beskæftigelsesstigning i 2007 på hele 9.000 beskæftigede på årsniveau, jf. figur 2. Det er den største årlige stigning i

industriarbejdsgælden i 12 år. I 2008 og 2009, hvor vi forventer mere normale vækstrater, venter vi, ligesom i vores sidste prognose, at industriarbejdsgælden vil falde på årsniveau med hhv. 4.000 og 5.000 beskæftigede.

Figur 2. Beskæftigelsesudviklingen i industrien

Anm.: Prognosen er baseret på data fra Nationalregnskabet. Efterfølgende er der kommet tal fra Arbejdstidsregnskabet, der viser en mere jævn beskæftigelsesudvikling for den samlede beskæftigelse. Der er derfor en usikkerhed forbundet med prognosen, da den ikke tager højde for disse nye informationer.

Kilde. Adams databank og AERådet

De kraftige beskæftigelsesstigninger har også givet udslag i produktiviteten. Efter en meget høj produktivitetsvækst i 2006 forventer vi uændret produktivitet i 2007. Det skyldes, at væksten i beskæftigelsen har været markant kraftigere end væksten i produktionen i årets første kvartaler. Det er dog ikke usædvanligt at se den udvikling i slutningen af en højkonjunktur, da beskæftigelsen typisk er mere træg end produktion. Det er en naturlig konsekvens af, at virksomhederne typisk venter med at afskedige medarbejdere til de er helt sikre på, at konjunkturerne er vendt.

I 2008 og 2009 forventer vi igen stigninger i produktiviteten på 2½ pct. i begge år, hvilket er lige under det historiske gennemsnit. Vores forventning om at beskæftigelsen igen vil falde, bakkes dermed op af udviklingen i produktiviteten, da produktivitetsefterslæbet i 2007 sandsynligvis vil betyde faldende beskæftigelse i 2008 og 2009.

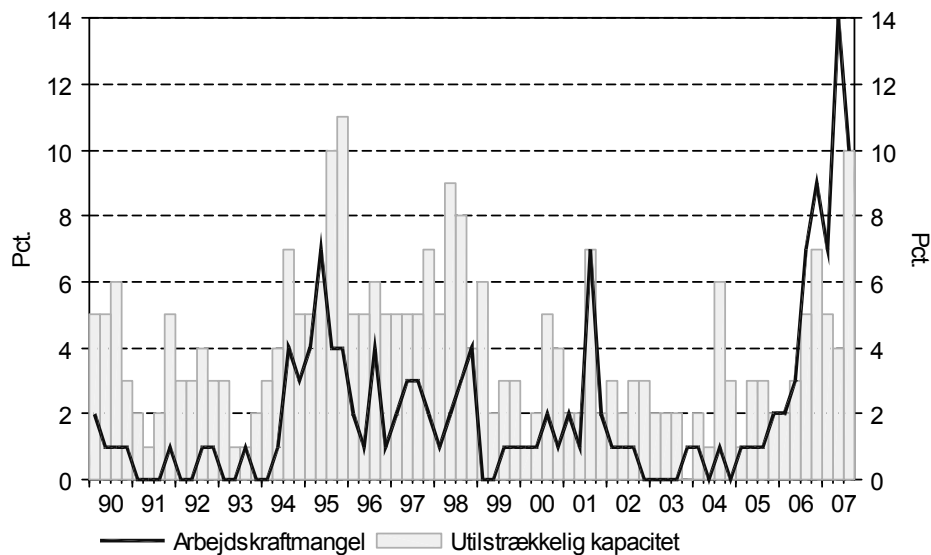
Indikatorer for industrien

Indikatorerne for kapaciteten i industrien peger på et fortsat stort pres. Andelen af virksomheder i industrien, der melder om produktionsbegrænsninger, er steget yderligere de to første kvartaler af 2007, og det er nu 25 pct. af virksomhederne, der var produktionsbegrænsede ved indgangen til 3. kvartal 2007.

Det er især utilstrækkelig kapacitet (herunder mangel på maskiner), men også mangel på arbejdskraft, der begrænser industriproduktionen. Andelen af virksomheder, der mangler kapacitet, er steget fra 1. til 2. kvartal og ligger nu på det højeste niveau i mere end ti år.

Omvendt har andelen af virksomheder, der har været produktionsbegrænsede som følge af arbejdskraftmangel, ifølge indikatoren, været faldende fra 1. til 2. kvartal, men niveauet er stadig højt. Det viser figur 3. Der tegner sig dermed et billede af, at arbejdskraftmanglen formodentlig er toppet i starten af 2007, men stadig vil gøre sig gældende året ud. Der er dog stor usikkerhed forbundet med tallene, da de er baseret på virksomhedernes kvalitative vurdering.

Figur 3. Udviklingen i arbejdskraftmangel og utilstrækkelig kapacitet

Anm.: Data er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, hvor virksomhederne bliver bedt om en kvalitativ vurdering af de faktiske forhold.

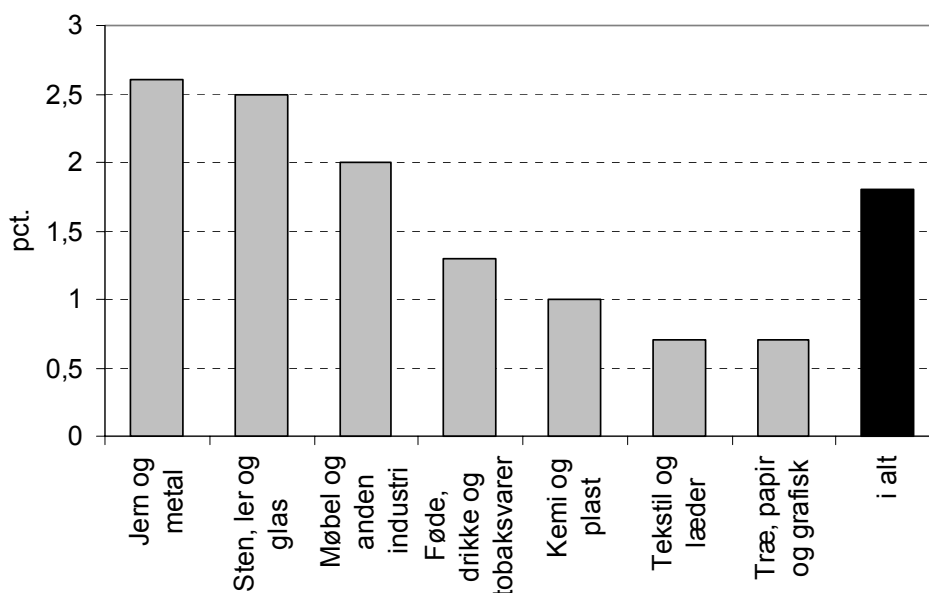
Kilde: Danmarks Statistik

Arbejdsmarkedsstyrelsen offentliggjorde i foråret en ny analyse, der giver et billede af, hvordan arbejdskraftmanglen fordeler sig på brancher. Figur 4

viser undersøgelses resultat for industrien. Samlet set vurderes det, at der i foråret 2007 var mere end 7.000 ubesatte stillinger i industrien, hvilket svarer til lidt under 2 pct. af beskæftigelsen. Af de 7.000 ubesatte stillinger er knap en tredje del af dem direkte produktionsbegrænsende. Det er især jern og metal samt sten, ler- og glasindustrien, der mangler arbejdskraft. I disse brancher svarer de ubesatte stillinger til 2½ pct. af beskæftigelsen.

Tekstil- og læderindustrien er den industribranche der melder om færrest ubesatte stillinger både absolut og i procent af beskæftigelsen.

Figur 4. Ubesatte stillinger i industrien i foråret 2007 (i pct. af beskæftigelsen)

Anm.: Analysen er foretaget på baggrund af en stikprøve på knap 14.000 virksomheder.
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Den opadgående udvikling i beskæftigelsesindikatoren siden 2005 ser nu ud til at være brudt. De seneste tal peger i mindre positiv retning, og forventningerne til beskæftigelsen de kommende tre måneder peger da også i retning af en afmatning i beskæftigelsen samtidig med, at indikatoren stadig er på et højt niveau.

Det er usikkert, hvor stor betydning produktionsbegrænsningerne vil få for væksten i 2007. De kan dog, kombineret med en generel afmatning i økonomien, trække i retning af, at væksten alt andet lige bliver lavere i 2007 end i 2006. Der er intet, der peger i retning af en brat vending i industrien, men både beskæftigelsesindikatoren og indikatoren for mangel på arbejds-

kraft har vist aftagende tendenser på det seneste hvilket tyder på, at beskæftigelsen ikke fortsat vil stige i de kommende kvartaler.

Bygge- og anlægssektoren

2006 blev et rekord godt år for bygge- og anlægssektoren. Vi forventer, at væksten fortsat vil være høj i 2007 om end med en lavere stigningstakt end i 2006. Pga. et meget højt udgangsniveau i 2006 vil beskæftigelsen fortsat stige i 2007 på trods af, at beskæftigelsen tilsyneladende er ved at vende. I 2008 og 2009 forventer vi en afmatning i sektoren med fald i produktion og beskæftigelse.

Vækst

Det var både store vækstbidrag fra boliginvesteringerne og de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer, der bidrog til den rekord høje vækst på 13,3 pct. i 2006. I 2007 forventer vi stadig et stort, men lidt mindre bidrag fra boliginvesteringerne, mens det positive bidrag fra de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer bliver noget mere beskedent. Vækstraten vil derfor aftage til 5,8 pct., hvilket dog stadig er markant højere end det historiske gennemsnit.

I 2008 og 2009 forventer vi faldende boliginvesteringer og mindre positive bidrag til væksten fra de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer, hvilket resulterer i, at den samlede vækst i sektoren bliver svagt negativ, jf. tabel 2.

Tabel 2. Nøgletalstabel for bygge- og anlægssektoren

	2006	2007*	2008*	2009*
	--- Realvækst i pct. (kædede mgd.)---			
Efterspørgselsindikatorer:				
Boliginvesteringer	12,0	10,0	-2,5	-5,0
Øvr. bygge- og anlægsinv.	14,4	4,1	0,9	2,9
Værditilvækst	13,3	5,8	-0,4	-0,8
	---- Vækst i pct. ---			
Produktivitet	6,6	0,8	1,2	0,9
	- Niveau - ----- Ændring -----			
Beskæftigelse (1000 pers.)	182	9	-3	-3

* prognose

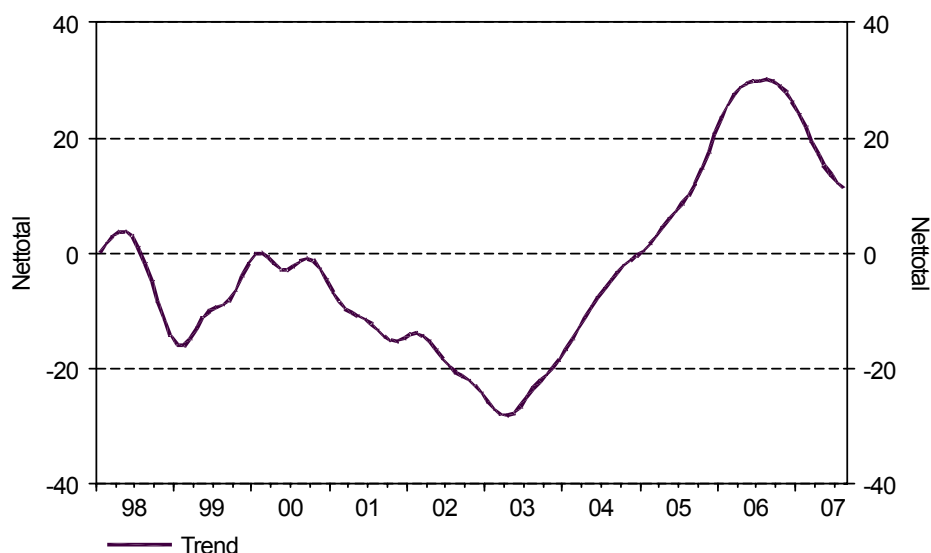
Kilde: Adams databank og AErådet.

I forhold til vores seneste prognose har vi opjusteret skønnet for boliginvesteringer, mens skønnet for de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer er nedjusteret primært pga. en forventning om markant lavere offentlige bygge- og

anlægsinvesteringer i 2007. Samlet set er vækstkønnet for 2007 opjusteret en smule.

Vores prognose bakkes op af en række indikatorer. Den sammensatte konjunkturindikator for bygge- og anlægssektoren har været faldende det sidste år og ligger nu på samme niveau som for to år siden, hvilket dog stadig er et historisk højt niveau. Virksomhedernes vurdering af den samlede ordrebeholdning i sektoren kan give et billede af den fremtidige udvikling i produktionen. Vurderingen af ordrebeholdningen i bygge- og anlægssektoren har også været faldende det seneste år, jf. figur 5. Samlet set bekræfter indikatorerne vores forventning om at bygge- og anlægssektoren går mod lidt mindre lyse tider.

Figur 5. Samlet ordrebeholdning i bygge- og anlægssektoren

Anm.: Data er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, hvor virksomhederne bliver bedt om en kvalitativ vurdering af de faktiske forhold.

Kilde: Danmarks Statistik samt egen sæsonkorrektion.

Boliginvesteringer

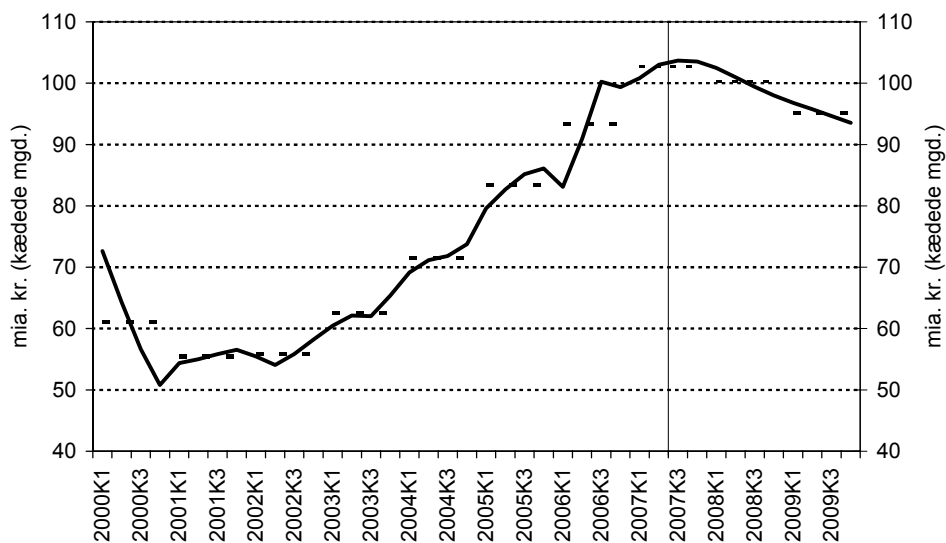
Det påbegyndte boligbyggeri kan ses som en indikator for, hvordan boliginvesteringerne vil udvikle sig et halvt år frem i tiden. Det seneste halvandet år har der været en nedadgående tendens i det påbegyndte boligbyggeri, hvilket peger i retning af, at boliginvesteringerne efterhånden vil begynde at vende. Det påbegyndte boligbyggeri viser tilgangen til det samlede boligbyggeri under opførelse, mens boliginvesteringerne viser udviklingen i det samlede boligbyggeri under opførelse. Pga. manglende indberetninger er der

en del usikkerhed forbundet med statistikken, og det påbegyndte boligbyggeri er derfor kun en grov indikator for tilgangen til boliginvesteringerne.

En af årsagerne til at de gode tider fortsætter i sektoren, til trods for at det påbegyndte boligbyggeri er begyndt at falde, kan være de seneste års op-hobning af renovering og vedligeholdelsesopgaver. Hvis disse opgaver er blevet udskudt til fordel for nybyggeriet, kan det være forklaring på, at vi endnu ikke har set en mærkbar vending i boliginvesteringerne.

Samlet set peger alle indikatorerne i retning af faldende boliginvesteringer i de kommende år. Som tidligere nævnt er der på kort sigt stadig en positiv effekt på boliginvesteringerne primært i form af udskudte renoverings- og vedligeholdelsesopgaver samt igangværende byggeri. Vi regner med, at de udskudte opgaver vil holde hånden under boliginvesteringer i 2007, hvorefter vi forventer, at de vil begynde at falde i 2008 og 2009, jf. figur 6. Til trods for at vi forventer fald i boliginvesteringerne, vil de stadig ligge på et meget højt niveau.

Figur 6. Udviklingen i boliginvesteringerne

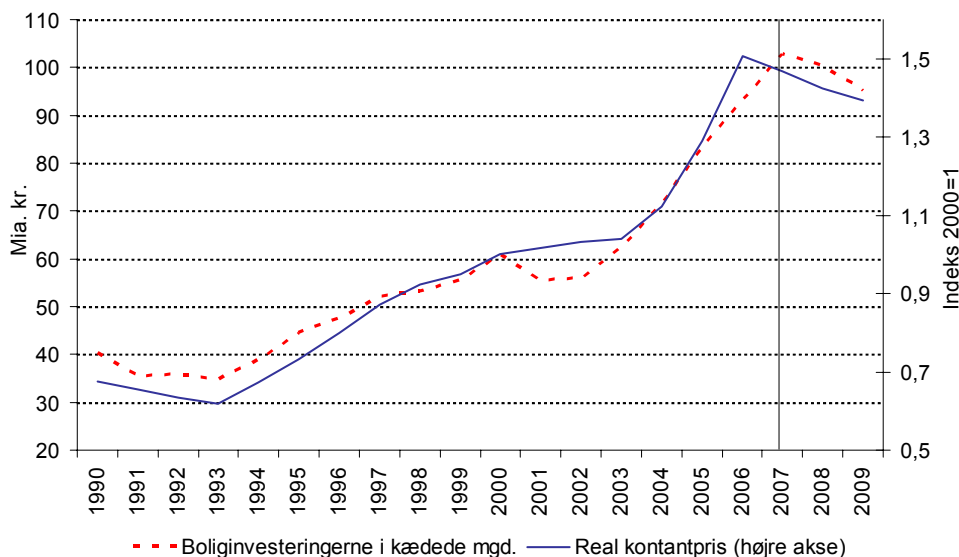

Kilde: Adams databank og AERådet

Udviklingen i boligpriserne flugter med vores skøn for udviklingen i boliginvesteringerne. Historisk har der da også været en pæn høj korrelation mellem boliginvesteringerne og den reale kontantpris (prisen på énfamiliehuse sat ift. prisen på boliginvesteringer), jf. figur 7. Vi forventer, at den reale kontantpris vil være svagt faldende fra 2006 til 2009. Viser det sig dog i stedet, at kontantpriserne ikke stagnerer som antaget i prognoseperioden,

men i stedet falder, da er der risiko for et endnu større fald i boliginvesteringerne.

Figur 7. Udviklingen i den reale kontantpris og boliginvesteringerne

Anm.: Den reale kontantpris er givet ved prisen på énfamilie huse, ift. prisen på boliginvestering.

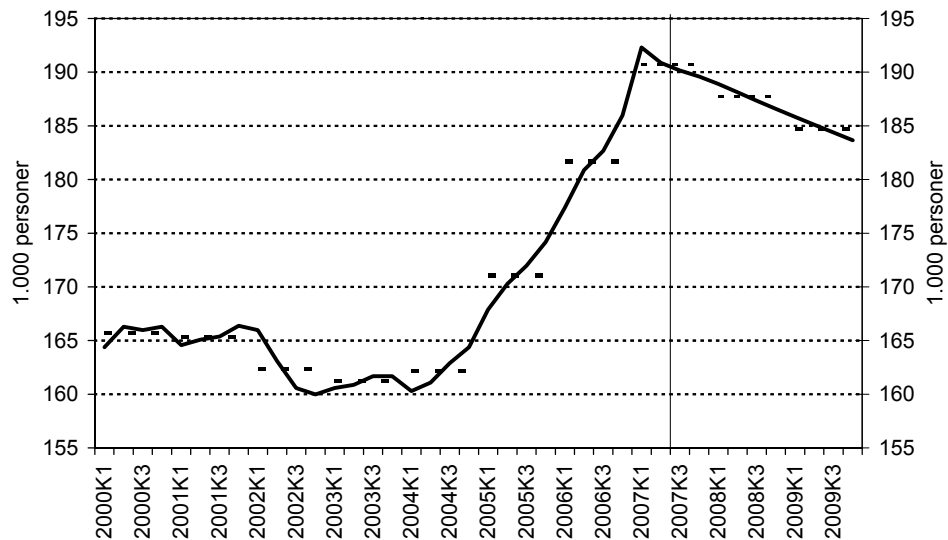
Kilde: Adams databank og AERådet.

Beskæftigelse og produktivitet

Beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren er steget eksplosivt de seneste år, og beskæftigelsen i sektoren var i 2006 helt oppe på mere end 180.000 personer – det er det højeste beskæftigelsesniveau siden 1980. De seneste beskæftigelsestal for 2. kvartal 2007 peger dog i retning af, at beskæftigelsen er bremset op og muligvis vendt.

På baggrund af de seneste beskæftigelsestal og vores forventninger til investeringer og produktion i sektoren, forventer vi, at beskæftigelsen er toppet i bygge- og anlægssektoren. Grundet det høje udgangsniveau i slutningen af 2006 forventes beskæftigelsen alligevel at stige med hele 9.000 beskæftigede på årsniveau i 2007. I 2008 og 2009 forventes det, at den negative udvikling vil fortsætte, og beskæftigelsen vil falde med 3.000 beskæftigede om året på årsniveau, jf. figur 8. Beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren vil dog fortsat befinde sig på et højt niveau.

Figur 8. Beskæftigelsesudviklingen i bygge- og anlægssektoren

Anm.: Prognosen er baseret på data fra Nationalregnskabet. Efterfølgende er der kommet tal fra Arbejdstidsregnskabet, der viser en mere jævn beskæftigelsesudvikling for den samlede beskæftigelse. Der er derfor en usikkerhed forbundet med prognosen, da den ikke tager højde for disse nye informationer.

Kilde: Adams databank og AErådet

Vi forventer, at produktiviteten vil forblive positiv i år, til trods for at vi både forventer en nedgearing i produktionen og en kraftig beskæftigelsesstigning i 2007. I 2008 og 2009 forventer vi, at beskæftigelsen vil falde endnu mere end produktionen, hvilket betyder, at vi vil få en positiv produktivtetsvækst i begge år.

Produktiviteten i bygge- og anlægssektoren steg med 6,6 pct. i 2006, hvilket er virkeligt højt historisk set. En af årsagerne til den voldsomt høje produktivtetsvækst i 2006 kan være den øgede brug af udenlandsk arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren. Der kan både være registreringsproblemer i form af, at den reelle beskæftigelse i sektoren er undervurderet, eller at vækstraten i sektoren er overvurderet, jf. boks 1. På den baggrund forventer vi ikke at den høje produktivtetsvækst vil fortsætte i de kommende år. Vi forventer i stedet mere beskedne vækstrater tættere på normalen.

Boks 1. Registreringsproblemer med udenlandsk arbejdskraft

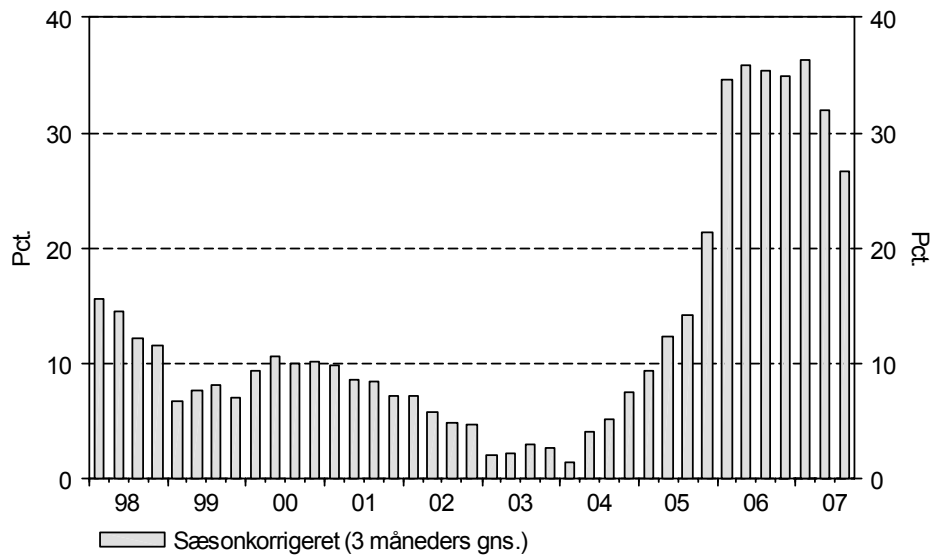
Arbejdskraftens øgede mobilitet skaber usikkerhed i en statistik, der opgøres med udgangspunktet i en lukket økonomi med immobil arbejdsstyrke. Der er derfor flere forskellige registreringsproblemer, der kan gøre sig gældende. Før det første kan der være tale om, at den reelle beskæftigelse i sektoren er langt højere end den registrerede. For det andet kan vækstraten i sektoren være forkert, idet den undervurderer købet af tjenesteydelser f.eks. i form af udenlandsk arbejdskraft. Det skyldes, at værditilvæksten netop er givet ved den samlede bruttoproduktion fratrukket vare- og tjenestekøbet, så hvis udstationeret udenlandsk arbejdskraft undervurderes i vare- og tjenestekøbet, da overvurderes værditilvæksten. En ting er i hvert fald sikkert - produktivitetstvæksten for 2006 virker meget høj, og det leder mistanke mod, at den er overvurderet.

Indikatorer i bygge- og anlægssektoren

Indikatorerne tegner et lidt uklart billede af, om beskæftigelsen i bygge- og anlægs sektoren vil falde eller fortsat holde sit høje niveau året ud. Som et resultat af det høje aktivitetsniveau har kapaciteten i bygge- og anlægssektoren været hårdt presset de seneste år. Ifølge Arbejdsmarkedsstyrelsens analyse er der derfor i dag mere end 8.000 ubesatte stillinger i sektoren. Det svarer til knap 5 pct. af beskæftigelsen indenfor bygge- og anlægssektoren, – hvilket er en større del af beskæftigelsen end i industrien og servicefagene. Arbejdsmarkedsstyrelsens analyse peger altså i retning af, at der stadig er stor mangel på arbejdskraft i sektoren, og at beskæftigelsen måske derfor vil kunne holde sit høje niveau i de kommende kvartaler. Da analysen er ny, siger den dog ikke noget om udviklingen i antal ubesatte stillinger over tid, og vi ved derfor ikke, om antallet af ubesatte stillinger tidligere på året har været endnu højere end det er i dag.

Indikatoren for mangel på arbejdskraft har været faldende i årets første to kvartaler, men den befinder sig stadig på et virkelig højt historisk niveau, jf. figur 9. Mere end 40 pct. af de adspurgte virksomheder melder, at de er kapacitetsbegrænsede, og her er arbejdskraftmangel den altovervejende årsag. Også denne indikator tegner et billede af, at kapacitetspresset stadig er meget højt i sektoren, om end der har været en aftagende tendens de sidste to kvartaler.

Figur 9. Udviklingen i arbejdskraftmanglen i bygge- og anlægssektoren

Anm.: Data er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, hvor virksomhederne bliver bedt om en kvalitativ vurdering af de faktiske forhold.

Kilde: Danmarks Statistik samt egen sæsonkorrektion

Beskæftigelsesindikatoren har været faldende siden årsskiftet og ligger i dag på samme niveau som for to år siden. Desuden er forventningerne til beskæftigelsen de kommende tre måneder, at beskæftigelsen vil være uændret. Det peger i retning af, at beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren muligvis er toppet.

Indikatorerne for bygge- og anlægssektoren peger ikke kun ubetinget nedad, da der stadig er mange ubesatte stillinger. Samtidig antyder beskæftigelsesindikatoren og de seneste beskæftigelsestal, at vi har set toppen af beskæftigelseskurven.

Servicesektoren

Efter en årrække med meget høj aktivitet i de private serviceerhverv, er der nu tegn på en svag opbremsning og en gradvis nedgearing af væksten i de kommende år. Vi forventer fortsat en historisk høj vækst i 2007, mens vi forventer mere normale vækstrater i 2008 og 2009. Servicebeskæftigelsen er også steget overraskende meget i første halvår. Vi forventer fortsat, at aktiviteten og stigningen i beskæftigelsen vil geare ned frem mod 2009 i takt med, at der er et vist produktivitetsefterslæb, der ventes indhentet i de kommende år.

Vækst

Vi forventer en vækst i serviceerhvervene på 3 pct. i 2007. Væksten i servicefagene i 2007 er i høj grad drevet af høj vækst i forbruget af tjenester og det offentlige vare- og tjenestekøb. Hvor privatforbruget generelt forventes at geare ned i 2007, så forventer vi en pæn stigning i forbruget af såvel offentlige som private tjenester i 2007. Det øgede offentlige vare- og tjenestekøb dækker bl.a. over et øget køb af tjeneste ydelser som vikartimer og lignende. Foruden privatforbruget forventes tjenesteeksporten også at geare kraftigt ned i 2007, hvilket dækker over et fald i eksporten af turisme. I 2008 og 2009 forventer vi en yderligere gradvis nedgearing af væksten til hhv. 2,5 og 2,3 pct., hvilket er tættere på det historiske niveau. Tabel 3 opsummerer nøgletallene for de private serviceerhverv.

Tabel 3. Nøgletalstabel for servicesektoren

	2006	2007*	2008*	2009*
	--- Realvækst i pct. (kædede mgd.)---			
Efterspørgselsindikatorer:				
Privat forbrug	3,1	1,7	2,0	1,7
Forbrug af tjenester (eksl. turisme)	2,8	4,8	3,5	3,0
Off. vare- og tjenestekøb	2,3	4,6	4,6	2,6
Tjenesteeksport ¹⁾	12,6	1,1	3,4	3,7
Værditilvækst ¹⁾	3,2	3,0	2,5	2,3
	----- vækst i pct. -----			
Produktivitet ¹⁾	-0,1	-0,7	1,3	2,2
	- niveau - ----- ændring -----			
Beskæftigelse (1000 pers.) ¹⁾	1.287	49	16	2

* prognose

1) Ekskl. søtransport

Kilde: Danmarks Statistik og AErådet.

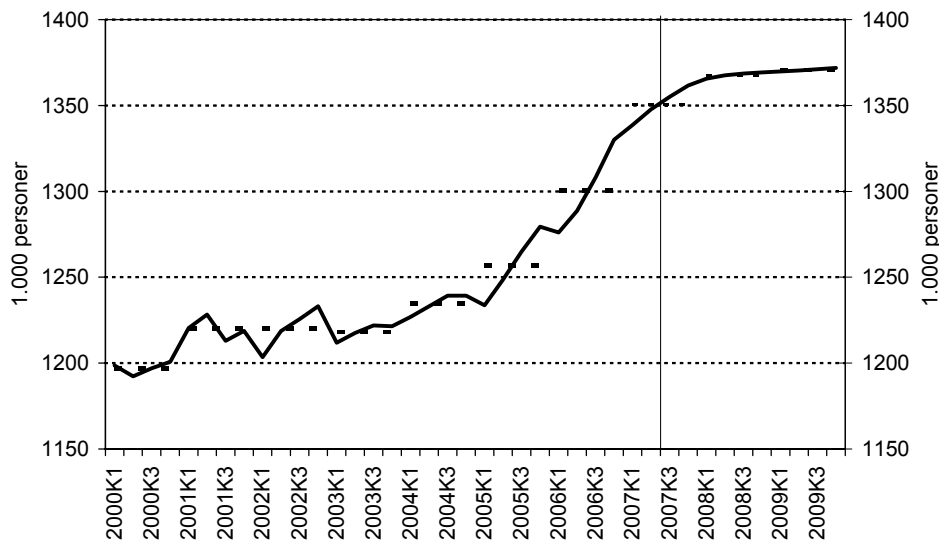
De fortsat positive forventninger til væksten i serviceerhvervene i 2007 bekræftes af den sammensatte konjunkturindikator. Indikatoren har været svagt aftagende gennem første halvår for igen at være steget lidt de seneste måneder. Niveauet for indikatoren er stadig højt, og vi har ikke set fald i indikatoren i samme grad som i industrien og i bygge- og anlægssektoren.

Beskæftigelse og produktivitet

Beskæftigelsen i de private serviceerhverv er vokset kraftigt de seneste år. Vi forventer, at beskæftigelsen fortsat vil stige i andet halvår af 2007, så vi samlet får en fremgang på knap 50.000 personer, hvilket er rekord højt. Set i

lyset af vores forventninger om vækstnedgearing og produktivitetsefterslæb skønner vi beskæftigelsesstigninger i serviceerhvervene på hhv. 16.000 og 2.000 personer i 2008 og 2009. Vi forventer dermed, at den meget positive tendens der har været i serviceerhvervene de seneste syv år hen mod 2009, bliver afløst af mere beskedne vækstrater i beskæftigelsen, jf. figur 10.

Figur 10. Beskæftigelsesudviklingen i de tre private servicefag

Anm.: Prognosen er baseret på data fra Nationalregnskabet. Efterfølgende er der kommet tal fra Arbejdstidsregnskabet, der viser en mere jævn beskæftigelsesudvikling for den samlede beskæftigelse. Der er derfor en usikkerhed forbundet med prognosen, da den ikke tager højde for disse nye informationer.

Kilde: Adams databank og AERådet

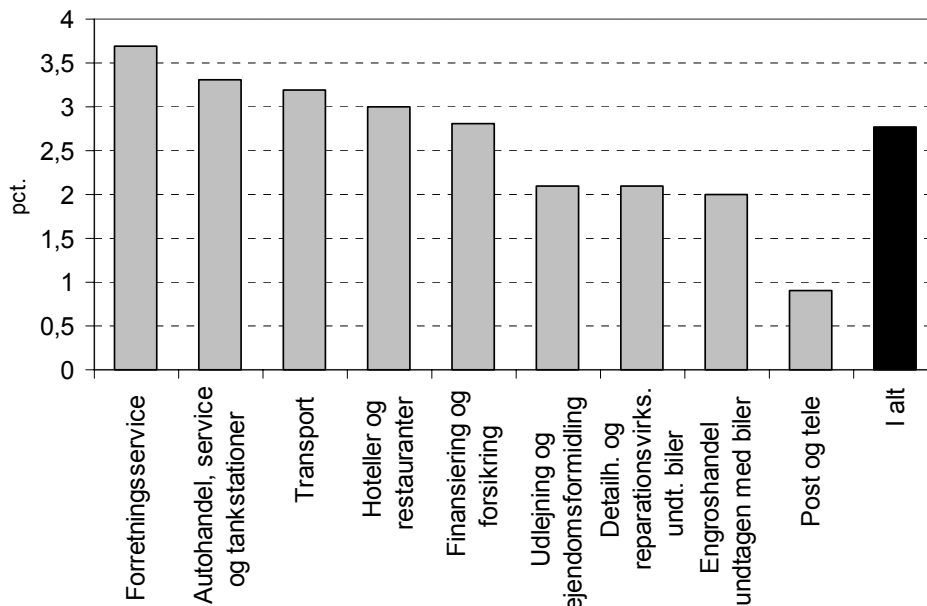
I 2007 skønner vi, at væksten i produktionen (værditilvæksten) vil være mindre end væksten i beskæftigelsen – dvs. vi forventer en negativ produktivitetsvækst i serviceerhvervene i 2007, ligesom vi så det i 2006. De kommende år ventes produktiviteten igen at stige med hhv. 1,3 og 2,2 pct. i 2008 og 2009. De historisk høje produktivitetstigninger i 2008 og 2009 skyldes i høj grad en forventning om, at vi vil indhente en del af produktivitetsefterslæbet fra 2006 og 2007.

Indikatorerne for beskæftigelsesudviklingen peger i retning af mere beskedne stigninger fremover. Arbejdsmarkedstyrelsens opgørelse af ubesatte stillinger viser, at der i alt er knap 30.000 ubesatte stillinger indenfor de private serviceerhverv – det svarer til knap 3 pct. af den samlede beskæftigelse eller 40 pct. af samtlige ubesatte stillinger. Af de knap 30.000 stillinger har

virksomhederne angivet, at knap en fjerde del af stillingerne er produktionsbegrænsende.

Figur 11 viser andelen af ubesatte stillinger i pct. af beskæftigelsen fordelt på brancher. Det er især indenfor forretningsservice, autohandel mv. og transport, at der er ubesatte stillinger. Virksomhederne melder, at en tredje del af de ubesatte stillinger indenfor disse tre erhverv er direkte produktionsbegrænsende. Manglen på kvalificeret arbejdskraft er betydelig mindre indenfor post og tele, der da heller ikke melder om produktionsbegrænsninger som følge af de ubesatte stillinger.

Figur 11. Ubesatte stillinger indenfor servicefagene i foråret 2007 (i pct. af beskæftigelsen)

Anm.: Analysen er foretaget på baggrund af en stikprøve på knap 14.000 virksomheder.

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Til trods for de mange ubesatte stillinger er beskæftigelsesindikatoren for de private serviceerhverv aftaget betydeligt siden starten af året, men ligger dog stadig på et højt niveau. Indikatoren peger dermed på en fortsat beskæftigelsesfremgang i serviceerhvervene, om end vækstraten bliver lavere end tidligere. Indikatorerne for serviceerhvervene er dermed mere positive end i industrien og i bygge- og anlægssektoren. Fremadrettet vil der derfor være tale om, at presset vil forblive højt i serviceerhvervene, mens det vil aftage i industrien og bygge- og anlægssektoren.